

med smertens funksjonelle profil. Svakheten med slike forklaringer er, i henhold til kunnskapsargumentet, at de ikke lar oss forstå hvordan smerte i seg selv føles for oss. Bare kjenn på hvordan det er å ha det vondt.

**Førstepersonsperspektiv:** Refererer til våre subjektive erfaringer og til hvordan noe fremstår eller føles fra vårt eget individuelle perspektiv. For kroppsliggjøringsteorien handler førstepersonsperspektivet om hvordan noe oppleves på kroppslige, ikke språklige eller reflekterte, måter.

**Tredjepersonsperspektiv:** Refererer til det ytre perspektivet, enten på oss selv eller på ting i miljøet vårt. Ofte brukes dette perspektivet for å forklare sinnets mekanisme, struktur eller funksjon (f.eks. gjennom prosesser i hjernen eller organismen).

Mentale prosesser har en subjektiv kvalitet (Nagel, 1974). Denne subjektive kvaliteten ved de mentale prosessene våre er knyttet til vår egen opplevelse. Det er altså et gap mellom «tredjepersonsperspektivet» i rent fysiske og/eller funksjonelle forklaringer av smerte på den ene siden og «førstepersonsperspektivet» i en subjektivt opplevd smerte på den andre. Å avklare hvordan man overvinner dette gapet, har da også blitt kalt «det vanskelige bevissthetsproblemet» (Chalmers, 1995; Nagel, 1974). Dette problemet er en del av det opprinnelige kropp/sinn-problemet, og er gjenstand for pågående debatt i filosofi og vitenskap. Med andre ord: Kan vi forklare subjektive opplevelser med utgangspunkt i rent fysiske eller funksjonelle størrelser – og hvis ja, hvordan?

Dette spørsmålet leder oss til den siste tilnærmingen som vi skal diskutere i dette kapitlet, nemlig kroppsliggjøring.

## 12.6 Kroppslighet, kontekst og erfaring: kroppsliggjorte tilnærminger

**Kroppsliggjøring** (engelsk: embodiment) er en samlebetegnelse på et knippe tilnærminger til grunnleggende spørsmål om sinnet og bevisstheten som på ulike måter vektlegger kroppens rolle i å gi menneskesinnet den karakter, innretning og variasjon det har (Shapiro & Spaulding, 2021; Gallagher, 2006; Merleau-Ponty 1945/2002).

Disse tilnærmingene har til felles at de i og med sitt fokus på kroppens betydning trekker sinnets grenser videre enn mer tradisjonell sinns- og kognisjonsfilosofi har gjort. Samtidig er det, som vi skal se, et spenningsforhold mellom dem med hensyn til spørsmålene om sinnet og bevisstheten kan forklares fysisk, om førstepersonsperspektivets betydning, og om betydningen av sosial og kulturell kontekst.

Her skal vi først fokusere på en tilnærming som har et bestemt syn på kroppsliggjøring. Dette synet er omtalt som den enaktive tilnærmingen til sanseoppfatning (Hurley, 2001; O'Regan & Noë, 2001). Deretter tar vi for oss fenomenologi. Denne antar også at kroppen er fundamentalt viktig i vår forklaring av sinn og bevissthet, men søker å belyse dette primært med utgangspunkt i vår subjektive erfaring av å være forbundet med verden rundt oss gjennom en kropp. Til slutt ser vi på en tradisjon innen feministisk tenkning som både trekker veksler på og problematiserer fenomenologiens forståelse av den subjektivt erfarte kroppens betydning for sinn og bevissthet. Dette gjør den gjennom sin vektlegging av hvordan spesifikke sosiale og kulturelle forhold, slik som rådende normer for maskulinitet og femininitet, kan prege denne erfaringen.